

Posudek na bakalářskou práci Daniely Laitnerové „Bratři Karamazovi F. M. Dostojevského ve filmovém zpracování Petra Zelenky“

Volba tématu vychází z autorčina zájmu o ruskou literaturu a filmové umění a plně odpovídá požadavkům na bakalářskou práci.

V Úvodu je stanoven cíl práce, metody a postupy, jichž bude při zpracování použito, zdůrazněna je metoda srovnávací. Práce je strukturována do dvou celků sestávajících z jednotlivých podkapitol. V prvním celku se zabývá analýzou románu *Bratři Karamazovi* (geneze románu, žánrové zařazení, narativní aspekty románu, postavy, motivy, autobiografické prvky...) a výstřuje v charakteristiku jeho recepcí. Druhý obsahový celek je věnován filmové adaptaci P. Zelenky *Karamazovi* a uzavřen ohlasy na ni. Autorka se s využitím odborné literatury nejdříve zabývá problematikou filmových adaptací literárních děl v obecné rovině, poté se na základě studia recenzí, odborných článků, výpovědí tvůrců filmu a představitelů některých rolí i vlastní divácké zkušenosti pokouší o analýzu filmové adaptace. V závěru pak shrnuje své poznatky a postihuje hlavní rozdíly v předloze a filmové realizaci. Zajímá ji zejména rozsah ztvárněné tematiky a její aktualizace, dále se věnuje rozdílu v pojetí času a prostoru a využití odlišných tvárných prostředků (zde se soustřeďuje zejména na práci kamery, využití roviny filmové reality, která svérázně interpretuje motiv dvojnictví, taneční a loutková intermezza, hudbu, atd.). Zamýšlí se nad tím, proč režisér vynechal prolog a epilog, oslabil náboženskou problematiku, která v tomto románu Dostojevského vrcholí v postavě a idejích starce Zosimy i v proslulé Legendě o Velkém inkvizitorovi, proč naopak posílil roli ďábla a do značné míry uchoval téma dítěte a dětství. Méně pozornosti věnuje existenciální problematice. Zkoumanou problematiku dokresluje dobře provedený výběr záběrů z filmu v příloze práce.

Autorka si je plně vědoma (dokazuje to i zaznamenáním sporu o autorství scénáře), že se pouští do složité problematiky, neboť film vznikl na základě dvojí divadelní realizace (E. Schorm v Divadle Na Zábradlí a L. Hlavica v Dejvickém divadle), ale přesto jako svébytné dílo, které není pouhým filmovým záznamem inscenace. I když si autorka některých posunů v tomto ohledu všímá, mohla být analýza mnohem preciznější a ucelenější. Jistě by z ní vyplynuly i další podstatné rozdíly mezi literární, divadelní a filmovou „řečí“. Přes tuto připomínku je třeba zdůraznit, že autorka projevila velkou snahu proniknout k jádru problematiky, která je nesena zřetelným osobním zaujetím, a prokázala schopnost samostatného myšlení i rozboru odborné literatury.

Práce má promyšlenou, logickou strukturu, užívá poměrně bohatého jazyka, ojedinělé chyby mají většinou charakter překlepů, které nezachytila korektura. Více nedostatků je v ruském resumé.

Lze konstatovat, že po stránce obsahové i formální autorka splnila požadavky kladené na tento typ práce. Doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Do jaké míry se režiséru a scénáristovi Zelenkovi podařilo zachytit existenciální problémy, které Dostojevskij řeší v románu *Bratři Karamazovi*?
2. K jakým zásadním posunům došlo při zpracování románu Dostojevského v linii Schorm – Hlavica – Zelenka?